

Ms. or. 362

	Description of texts
Call number :	
↳ recent :	Ms. or. 362
Acquisition :	Date :1996 Place :Amman Purchaser :Leipzig University Library Seller :private property Notes :none
Language :	Persian
Author :	
↳ Short form :	al-Jurjānī
	الجرجاني
↳ Complete form :	[Zayn al-Dīn Abū al-Faḍā'il Ismā'il ibn al-Ḥusayn al-Ḥusaynī al-Jurjānī al-Khwārizmshāhī]
	[زين الدين أبو الفضائل إسماعيل بن الحسين الحسيني الجرجاني خوارزمشاهي]
↳ Date of death :	531/1136-1137
↳ Place of death :	Marw
↳ Place of activity :	Khwārizm, Marw
↳ Reference :	EI2 II/603; GAL I/487 S I/889-890; Ḥājjī Khalīfah I/368-369, no. 987; Kaḥḥālah II/264; Zirīklī I/312
Title :	
↳ in Ms. :	f. 1v: Kitāb al-Aghrāḍ al-ṭibbīyah wa-al-mabāḥith al-'alā'īyah
	ق 1 ب كتاب الأغراض الطبية والمباحث العلانية
↳ in Reference :	Kitāb al-Aghrāḍ al-ṭibbīyah wa-al-mabāḥith al-'alā'īyah
	كتاب الأغراض الطبية والمباحث العلانية
↳ Versions :	al-Ajwibah al-ṭibbīyah wa-al-mabāḥith al-'alā'īyah
Completeness :	fragment
Subject matter :	medicine
Content :	Jurjānī's abridgement of his own Persian medical encyclopaedia in twelve volumes which he dedicated to the Khwārizmshāh Quṭb al-Dīn Muḥammad (d. 521/1127; EI2 IV/1067). Jurjānī compiled the extract on the request of Majd al-Dīn Abū Muḥammad Ṣāhib ibn Muḥammad

	<p>al-Bukhārī vizier under the reign of the Khwārizmshāh 'Alā' al-Dīn Atsiz (d. 551/1156; EI2 IV/1067)</p> <p>Our MS contains the fourth kitāb, kuftār 1-16, beginning of the first bāb where the therapy for diseases affecting certain bodily parts and organs are described.</p> <p>The wording and arrangement of the chapters in our MS deviates from the Teheranian print of the year 1966 (s. editions), for instance the fourth kitāb of our MS corresponds to the third one in the print</p>
Enumeration of chapters :	<p>ff. 1v-32r: کفتار نخستین اندر بیماریها سر</p> <p>Bl. 1v-5v: جزو نخستین اندر استدلال کلی از افعال واحوال ومزاج و دماغ</p> <p>ff. 1v-2v: باب نخستین اندر جستن نشانها سلامت وافت از کارها دماغي</p> <p>ff. 2v-3r: باب دوم اندر نشانها که از اندامها مشارک دماغ جویند</p> <p>ff. 3r-4r: باب سوم اندر نشانها که از مزاج دماغ جویند</p> <p>ff. 4r-5v: باب چهارم اندر اصول وقوانین علاج بیماریها سر</p> <p>ff. 5v-10v: جزو دوم اندر بیماریهاییکه ار اماس دماغ واماس غشاء ان افتد واسباب وعلامات و علاج ان</p> <p>ff. 5v-8r: باب نخستین [اندر علة] فرانیطس</p> <p>f. 8r: باب دوم اندر فلغموني</p> <p>ff. 8r-8v: باب سوم اندر صباری</p> <p>f. 8v: باب چهارم اندر جمره وقباء دماغ</p> <p>ff. 8v-9v: باب بنجم اندر لیثر غش</p> <p>ff. 9v-10r: باب ششم اندر سبات سهري وسهري سباتي</p> <p>ff. 10r-10v: باب هفتم اندر شخوص وجمود</p> <p>ff. 10v-17r: جزو سوم اندر بیماریها که سبب ان اندر کوه دماغ باشد لکن اماس نباشد</p> <p>ff. 10v-13r: باب نخستین اندر مالیخولیا</p> <p>ff. 13r-13v: باب دوم اندر انواع دیوانکیها</p> <p>ff. 13v-15r: باب سوم اندر غفلت ونسیان واحمقی وصورت بستن چیزها باطل وسخن بیهشانه گفتن</p> <p>ff. 15r-16r: باب چهارم اندر سبات</p> <p>ff. 16r-17r: باب بنجم اندر بی خوابی با فراط</p> <p>ff. 17r-20v: جزو چهارم اندر بیماریها که سبب بلغم غلیظ باشد واندرو مجاری وتجاويف</p>

دماغ
ff. 17r-18r:
باب نخستین اندر دوار وسدر
f. 18r:
باب دوم اندر کابوس
ff. 18r-19v:
باب سوم اندر [علت] صرع
ff. 19v-20v:
باب چهارم اندر [علت] سکت
ff. 20v-28r:
جزو بنجم اندر بیماریها که سبب ان رطوبت فزونی باشد اندر عصبها که
الت حسن وحرکت است
ff. 20v-21v:
باب اول اندر [علت] خدر
ff. 21v-22r:
باب سوم اندر [علت] رعشه
ff. 22r-24r:
باب سوم اندر [علت] فالج
ff. 24r-25r:
باب چهارم اندر [علت] لقوه
ff. 25r-26v:
باب بنجم اندر [علت] تشنج
ff. 26v-27r:
باب ششم اندر [علت] کزاز
ff. 27r-27v:
باب هفتم اندر [علت] اختلاج
ff. 27v-28r:
باب هشتم اندر علتی که انرا بتازی اللوی والفنجیدخ کویند
ff. 28r-32r:
جزو ششم اندر انواع صداع و علاج آن
ff. 28r-28v:
باب نخستین اندر صداع کرم
ff. 28v-29v:
باب دوم اندر انواع صداع سرد
ff. 29v-30r:
باب سوم اندر صداعی که از باد غلیظ تولد کند
f. 30r:
باب چهارم اندر صداعی که از ضعف معده وقوت حس دماغ خیزد
ff. 30r-30v:
باب بنجم اندر صداع که از بس جماع خیزد
ff. 30v-31r:
باب ششم اندر صداع که از جراحت وزخم تولد کند
ff. 31r-31v:
باب هفتم اندر علاج صداع خماری
ff. 31v-32r:
باب هشتم اندر [علت] شقیقة
ff. 32r-44v:
کفتار دوم اندر بیماریهء چشم و علاج ان
ff. 32r-33v:
باب نخستین اندر قوانین علاج چشم
ff. 33v-35v:
باب دوم اندر بیماریهء بلك چشم خاصه
ff. 35v-38r:
باب سوم اندر بیماریها که در بلك چشم ودیگر اندامها نیز افتد

ff. 38r-39r:
باب چهارم اندر بیماریها که اندر گوشه چشم افتد

ff. 39r-40v:
باب بنجم اندر بیماریهای که اندر طبقه و ملتحمه افتد

ff. 40v-41v:
باب ششم اندر بیماریهایی که بر طبقه قرنیه افتد

ff. 41v-42v:
باب هفتم اندر بیماریها که اندر طبقه عنیه افتد

ff. 42v-44v:
باب هشتم اندر بیماریها چشم که خلل اندر بینائی افتد و اندر اجزاء چشم خللی ظاهر نباشد

ff. 44v-49v:
کفتار سوم اندر احوال گوش و شنوائی و علاج بیماریهای که اندر آن افتد

ff. 44v-45r:
باب نخستین اندر فضیلت الت شنوائی

ff. 45r-46r:
باب دوم اندر کرانی گوش و باطل شدن شنوائی

ff. 46r-47r:
باب سوم در اماس که اندر بن گوش و اندرون گوش تولد کند

ff. 47r-47v:
باب چهارم اندر درد گوش و علاج آن

ff. 47v-48v:
باب بنجم اندر علاج ریش [ببین] گوش

ff. 48v-49r:
باب ششم اندر اوازهای دروغین که اندر گوش یافته شود

ff. 49r-49v:
باب هفتم اندر کوفته شدن گوش از زخمی؟

ff. 49v-55v:
کفتار چهارم اندر احوال بینی

ff. 49v-51r:
باب نخستین اندر افتها که اندر حس بویائی افتد

ff. 51r-52r:
باب دوم اندر خون آمدن از بینی

ff. 52r-52v:
باب سوم اندر خارش بینی

ff. 52v-53r:
باب چهارم اندر بسیاری آمدن عطسه

ff. 53r-55v:
باب بنجم اندر زکام و نزله

ff. 55v-64v:
کفتار بنجم اندر احوال دهان و زبان و لب و دندان و بیماریهای آن

ff. 55v-59r:
جزو نخستین اندر بیماریهای لب و دندان و گوشت بن دندان

f. 55v:
باب نخستین اندر کفتگی لب

ff. 55v-56r:
باب دوم اندر باسور لب و گوشت فزونی

ff. 56r-56v:
باب سوم اندر خوره که بر لب و گوشت بن دندان افتد

f. 56v:
باب چهارم اندر سست شدن گوشت بن دندان

ff. 56v-57v:
باب بنجم اندر دمندگی دهان و بثرها و ریشها

f. 57v:

باب ششم اندر اب امدن از دهان
ff. 58r-59r:
باب هفتم اندر ناخوشی بوی دهان
ff. 59r-61v:
جزو دوم اندر احوال زبان و بیماریها و اسباب و علامات و علاج ان
f. 59r:
باب نخستین سستی و استرخاء زفان
ff. 59r-59v:
باب دوم اندر تشنج زبان
ff. 59v-60r:
باب سوم اندر اماس زبان
ff. 60r-60v:
باب چهارم اندر کرانی زبان و خللی که اندر سخن گفتن افتد
f. 60v:
باب بنجم اندر صفدع
ff. 60v-61v:
باب ششم اندر علاج ملازه
ff. 61v-64v:
جزو سوم اندر احوال دندان
ff. 61v-62r:
باب نخستین اندر کوهر دندان که جیست و ماده ان از کجاست
ff. 62r-63r:
باب دوم اندر درد دندان
ff. 63r-63v:
باب سوم اندر جنبیدن دندانها
f. 63v:
باب چهارم اندر تغیر لون دندان
ff. 63v-64r:
باب بنجم اندر ضعیفی دندان و کند شدن و اب گذاشتن
f. 64r:
باب ششم اندر تدبیر دندان کودکان اندر وقت دندان بر امدن و تدبیر دندانی
که بیاید افکند
ff. 64r-64v:
باب هفتم اندر تدبیر نگاه داشتن دندان تا درست بماند
ff. 64v-68v:
کفتار ششم اندر احوال بیماریهای حلق و حنجره و علاج خناق و ذبحه
ff. 64v-65v:
باب نخستین اندر تغیر اواز و باطل شدن ان
ff. 65v-66r:
باب دوم اندر اواز تیره و مرتعش و لرزان
ff. 66r-67v:
باب سوم اندر خناق و ذبحه
f. 68r:
باب چهارم اندر بثرها که ز اندرو[ن] حلق براید
ff. 68r-68v:
باب بنجم اندر دیوجه که بخلق اندر او یزد
ff. 68v-79r:
کفتار هفتم اندر بیماریهای آلت دم زدن
ff. 68v-70r:
باب نخستین اندر ضیق النفس و نفس انتصاب و ربو
ff. 70r-71r:
باب دوم اندر انواع سرفه
ff. 71r-74r:
باب سوم اندر برامدن خون بسرفه

ff. 74r-75v:
باب چهارم اندر ذات الریه
ff. 75v-76r:
باب بنجم اندر ذات الصدر
ff. 76r-77v:
باب ششم اندر سل
ff. 77v-79r:
باب هفتم اندر ذات الجنب
ff. 79r-83r:
کفتار هشتم اندر احوال دل
ff. 79r-80r:
باب نخستین اندر انواع بیماری دل وقانون علاج ان
ff. 80v-81v:
باب دوم اندر [علت] خفقان کرم
f. 81v:
باب سوم اندر خفقان سرد و علاج ان
ff. 81v-82r:
باب چهارم اندر خفقان که از خشکی بود
f. 82r:
باب بنجم اندر خفقان سودائی
ff. 82r-83r:
باب ششم اندر غشی و علاج ان
ff. 83r-98r:
کفتار نهم اندر احوال مری ومعه
ff. 83r-83v:
باب نخستین اندر دشواری فرو بردن طعام وشراب بحلق
ff. 83v:
باب دوم اندر سوء المزاج کرم اندر معده
ff. 84r-84v:
[باب سوم اندر سوء المزاج کرم با ماده] اندر معده
ff. 84v-85r:
باب چهارم اندر سوء المزاج سرد ساده اندر معده
ff. 85r-85v:
باب بنجم اندر سوء المزاج سرد با ماده اندر معده
ff. 85v-86v:
باب ششم اندر معده باک ناک
f. 86v:
باب هفتم اندر درد معده سودائی
ff. 86v-88v:
باب هشتم اندر ضعیفی شهوت طعام
ff. 88v-89v:
باب نهم اندر شهوت کلبی
ff. 89v-90r:
باب دهم اندر جوع البقر
f. 90r:
باب یازدهم اندر ارزوهای بد
ff. 90r-90v:
باب دوازدهم اندر تشنگی بی اندازه
ff. 90v-91v:
باب سیزدهم اندر فواق بسیار
f. 91v:
باب چهاردهم اندر اروغ بسیار
ff. 91v-92r:
باب بانزدهم اندر اضطراب معده ومنتش کشتن

ff. 92r-92v:
باب شانزدهم اندر قی بسیار افتادن
ff. 92v-93r:
باب هفدهم قی خون
ff. 93r-94r:
باب هزدهم اندر هیضه
ff. 94r-95v:
باب نوزدهم اندر ضعف معده و ناکواریدن طعام و درد معده که از بس طعام بدید اید
ff. 95v-97r:
باب بیستم اندر آماس معده
ff. 97r-97v:
باب بیست و یکم اندر دیبله معده
ff. 97v-98r:
باب بیست و دوم اندر ریشها و بثرهء معده
ff. 98r-106r:
کفتار دهم اندر احوال جگر
ff. 98r-98v:
باب اول اندر فعل و خاصیت جگر
ff. 98v-99r:
باب دوم اندر جگر کرم
ff. 99v-100r:
باب سوم اندر جگر سرد
f. 100r:
باب چهارم اندر سوء المزاج خشك و تر اندر جگر
ff. 100r-102r:
باب پنجم اندر ضعف جگر
ff. 102r-103r:
باب ششم اندر سده جگر
f. 103r:
باب هفتم اندر درد جگر و بادهء که اندر زیر جگر بدید اید
ff. 103r-106r:
باب هشتم اندر آماسهء جگر
ff. 106r-108r:
کفتار یازدهم اندر بیماریهء سبرز
ff. 106r-107r:
باب نخستین اندر فعل و خاصیت سبرز
ff. 107r-107v:
باب دوم اندر اماس سبرز و ضعیفی قوتهء او
ff. 107v-108r:
باب سوم اندر درد سبرز که از باد خیزد
ff. 108r-113r:
کفتار دوازدهم اندر بیماریهء که از بیماری جگر و سبرز خیزد
ff. 108-109v:
قسم نخستین اندر یرقان و احوال ان
ff. 108r-109r:
باب نخستین اندر اسباب تولد یرقان زرد و علامت و علاج ان
ff. 109r-109v:
اندر یرقان سیاه و علامت و علاج ان
ff. 109v-113r:
قسم دوم اندر استسقا
ff. 109v-110r:
باب نخستین اندر احوال استسقا و انواع ان
ff. 110r-110v:

	<p>باب دوم اندر سؤ القنيه ff. 110v-112r: باب سوم اندر استسقاء زقى ff. 112r-112v: باب چهارم اندر استسقاء طبلى ff. 112v-113r: باب بنجم اندر استسقاء لحمى ff. 113r-120r: كفتار سيزدهم اندر انواع اسهال وسحج وزحير ff. 113r-113v: باب نخستين اندر اسهال دماغى ff. 113v: باب دوم اندر اسهال صفرائى ff. 113v-115r: باب سوم اندر اسهال كبدى ff. 115r-115v: باب چهارم اندر اسهال كه ماده ان از همه تن اند ff. 115v-116v: باب بنجم اندر اسهال معدى ff. 116v-118r: باب ششم اندر اسهال معدى وسحج وقروج الامعاد ذوسنطاريا وزحير ff. 118r-119v: باب هفتم اندر ذوسنطاريا ff. 119v-120r: باب هشتم اندر زحير ff. 120r-123v: كفتار چهاردهم اندر بيماريهائ مقعده وشرح ff. 120r-120v: باب نخستين اندر سستى شرح وبيروز امدن مقعده وباز كردانيدن ان ff. 120v-121r: باب دوم اندر خارش مقعده ff. 121r-122v: باب سوم اندر بواسير ff. 122v-123r: باب چهارم اندر شقاق ff. 123r-123v: باب بنجم اندر [علت] ناصور ff. 123v-125v: كفتار بانزدهم اندر كرمان خرد وبزرگ كه اندر روده تولد كند ff. 123v-124r: باب تخستين اندر اسباب تولد كرمان وانواع ان ff. 124r-125v: باب دوم اندر كرمان دراز وحب القرع f. 125v: كفتار شانزدهم اندر درد شكم وبيجيدن ناف وانواع قولنج f. 125v: باب نخستين اندر درد شكم</p>
Notes :	<p>f. 1r: Persian copyist verse begging the reader to forgive him for making mistakes Persian poem with the rhyme-letter bā' in which a calligrapher describes the process of his writing comparing it with religious values and considering it as a spiritual-religious act</p>

	in the margin: few text corrections in the copyist's hand
	Physical description
Number of volumes :	1
Binding :	
↳ Material :	without binding
Writing material :	
↳ Material :	paper
↳ Colour :	yellowish-white
↳ State of preservation :	thick; smooth; dirt, ink, mildew and water stains; paper crumbled away and perished at the edges; damages reaching into the text area and causing text loss
Number of pages :	125
Dimensions :	30 x 20,5 cm
Text area :	25 x 14 cm
Number of lines :	22-24
Catchwords :	sporadic / seldom on verso pages
Script :	
↳ Style :	Naskhī
↳ Ink :	black brownish-black red
↳ Characteristics :	nice ordinary handwriting; medium-sized, clear; erect; main headings large, bold partly vocalized; subheadings and special words within the text in red; gāf written as kāf, pā as bā and cā as jā; colour of the red ink heavily faded on some pages colour of the black ink come off too
Illumination :	text area frame-ruled in double red
Further copies :	Berlin (Eilers-Heinz) no. 91, 301 Qom, Kitābkhānah-i 'umūmī-i Āyat Allāh Mar'ashī no. 1281, 6208 Teheran, Kitābkhānah-i Markazī-i Dānishgāh no. 4856 (s. Editions)
Editions :	Teheran 1345/1966 (photomechan. Abdr. der unter der Nr. 4856 aufbewahrten Hs. in der Kitābkhānah-i Markazī-i Dānishgāh-i Tihirān)
Author of record :	Wiesmueller
Status :	work in progress
Owner :	University Library of Leipzig

Reference URL :	http://www.islamic-manuscripts.net/receive/IslamHSBook_islamhs_00000299
------------------------	---